

A jogász válaszol

Vadászati jog haszonbérletére irányuló szerződések lejártá – földtulajdonosok közössége

Már a múlté a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. Tv. (továbbiakban: vadászati tv.) kihirdetésének tizedik évfordulója. Ennek nyomán lassan lejárnak a 10 évre szóló vadgazdálkodási üzemtervek és haszonbérleti szerződések is. Előbbi azzal a következménnyel is jár, hogy lejárnak az erdészeti hatóságoknak a vadászterület-határok megállapítására vonatkozó határozatai is, vagyis sor kerülhet a vadászterületek határának megváltoztatására is. Mivel a vadászati jog a vadászterületnek minősülő terület tulajdonosát illeti meg, ismét össze kell hívni a vadászterület tulajdonosainak közösségét (vadászati közösség).

A vadászterület az a földterület, egyéb feltételek megléte esetén, amely a 3000 ha-t eléri. A konkrét vadászterületeket a vadászati hatóság első alkalommal már határozatilag megállapította.

A továbbiakban ismertetésre kerülnek a tulajdonosi közösség működésének szabályai, praktikus megközelítésben, elsősorban a magánerdő-tulajdonosok szemszögéből nézve.

A vadászterületek 10 évvel ezelőtti kialakítása során finoman szólva, nem a magánerdő-tulajdonosok érdekei domináltak. A tv. szabályai azóta sem változtak alapvetően, de a törvény biztosít valamelyes intézményi lehetőséget az erdőtulajdonosok érdekei érvényesítésére. A tv. a vadászati jog gyakorlásával összefüggő alapvető kérdéseket a földtulajdonosok gyűlésének hatáskörébe utalja:

A gyűlés dönt

a, a tulajdonosi képviselő formájáról, a képviselő személyéről,

b, a vadászterület határának megváltoztatására irányuló kérelem előterjesztéséről,

c., a vadászati jog gyakorlásának, illetőleg hasznosításának módjáról, feltételeiről.

Nézzük meg ezeket a kérdéseket közelebbről!

Ad a, A képviselő személye mindig fontos. Az adott esetben a képviselő külön további meghatalmazás nélkül a vadászati közösség ügyeiben eljárva jogokat szerezhet, kötelezettségeket vállalhat, képviseli a közösséget hatósági eljárásban és más szervek előtt. Nem utolsósorban pl. a képviselő köti meg a

vadászterület haszonbérletére irányuló szerződést és ő számol el a tulajdonosokkal.

Az egyes magánerdő tulajdonosok tulajdoni hányadának megfelelő terület a minimálisan előírt 3000 ha-hoz képest szerény mértékű. Nem kizárt azonban, hogy egy 100 ha feletti erdőbirtokossági társulat, vagy egy nagyobb megbízásos jogviszonyban működő erdőgazdálkodó, már befolyással lehet a képviselő személyére. Az sem lehetetlen, hogy a területen működő egyik erdőbirtokossági társulat tisztségviselője legyen a tulajdonosi közösség képviselője.

A közösségnek működési szabállyal kell rendelkeznie, melyhez a miniszteri (végrehajtási) rendelet mintát tartalmaz.

Célszerű tehát, ha a tulajdonos írásbeli meghatalmazást ad az erdőbirtokossági társulat tisztségviselőjére a tulajdonosi gyűlésen való részvételre. A tv. meghatározza a meghatalmazás kötelező minimális tartalmát:

– tulajdonos neve, tulajdonosi hányada, kat. jöv. (ak.), a képviselő személye, a terület helyrajzi száma és terület nagysága ha-ban,

– a meghatalmazáshoz gondoskodni kell a tulajdonjog igazolásáról szóló dokumentumról is.

A 30 ha alatti földtulajdonosokat – amennyiben nem adnak képviselői meghatalmazást – a gyűlésen a jegyző képviseli.

Ad b, Vadászterület határának megállapítása, megváltoztatása.

Amint már utaltam rá, a vadászterületek korábban ki lettek alakítva, ezért itt csak a terület-határ megváltoztatása érdemel figyelmet. Amennyiben a földtulajdonos maga nem vadászik, számára két dolognak van jelentősége. Ezek fontossági sorrendben:

1. A vadgazdálkodási feladatok szakszerű, üzemterv szerinti teljesítése.

2. A haszonbérleti díj nagysága

Az első körülmény alapvető fontosságú az erdőgazdálkodás szempontjából. Ahol az erdő vadeltartó képességét

meghaladja a vadlétszám és jelentős az erdei vadkár, ott az erdőgazdálkodót hátrány éri. A hátrány származhat a vadászati jog gyakorlójának (továbbiakban: vadásztársaság) többirányú negatív működéséből. (Pl. túlzott vadlétszám, kárelhárítási problémák, kártérítési ügyek stb.)

Nem szorul hosszabb indokolásra, hogy nem mindegy a vadászati jog gyakorlójának személye, pontosabban, hogy kivel köt a vadászati közösség haszonbérleti szerződést.

A vadászterület határa megváltoztatásának egyéb szakmai jellegű feltételeit a tv. külön meghatározza.

Ad. c, A vadászati jog gyakorlásának, ill. hasznosításának módja, feltételei

A vadászati jog hasznosítása nemcsak annak haszonbérbeadása útján valósulhat meg, hanem ennek minősül:

– a társult földtulajdonosok által folytatott vadászat,

– vendégvadászat, bér vadászat.

Természetesen az elaprózott tulajdoni hányadok következtében ezek csak kivételes esetkörök a gyakorlatban, ezért inkább az elterjedtebb haszonbérleti formáról ejtek szót.

A vadászati jog haszonbérletét a vadászati tv. szabályozza, mögöttes jogszabály a Ptk.

Értelemszerűen a szerződés kétoldalú aktus, tehát, ha azokban a lényeges kérdésekben nem jön létre megállapodás, amelyeket a tv. kötelező erővel nem szabályoz, nem jön létre a szerződés. A szerződést határozott időtartamra, a vadászterületre vonatkozó vadgazdálkodási üzemterv érvényességének időtartamára kell megkötöni. (10 évre)

Lényeges, hogy a vadászati jog hasznosításának alapvető módját és főbb feltételeit a tulajdonosi gyűlésnek kell meghatároznia, ami azt jelenti, hogy ezektől a feltételektől a képviselő nem térhet el, amikor a szerződést aláírja. Feltételként nemcsak pl. a haszonbér minimumot lehet előírni, hanem a vadlétszámra, vadkárelhárításra vonatkozó feltételeket is.

A tv. szerint a korábbi haszonbérlőnek az új szerződés megkötésekor *előhaszonbérleti joga van*. Ez azt jelenti, hogy a tulajdonosi közösség számára azonos módon kedvező ajánlatok esetén a régi haszonbérlettel kell az új szerződést megkötöni. Természetesen ez alatt kedvezőbb feltételeknek nemcsak a magasabb bérleti díjat kell érteni, hanem pl. az erdőgazdálkodással összefüggő fentiekben vázolt körülményeket is.

Jogsegély szolgálat
Dr. Derzsenyi
Tibor
Telefon: (30) 908 2812

Végezetül tekintsük át a földtulajdonosi gyűlés összehívásának és működésének főbb kérdéseit. A tv. szigorú eljárási szabályokat állapít meg e tekintetben.

A gyűlésen a tulajdonosok, a teljes vadászterület mértékéhez viszonyított tulajdoni hányaduk arányában számított szótöbbséggel szavaznak. Az említett három legfontosabb kérdéskörben (a-c., pontok) való határozat meghozatalát a vadászterület tulajdonosainak a fenti módon számított egyharmada kezdeményezheti. A kezdeményezőnek a vadászati hatóság és az érintett települések önkormányzata hirde-

tőtábláján legalább 30 napra hirdetményt kell közzétennie, amelynek tartalmaznia kell a gyűlés helyét, idejét és napirendi pontjait, a képviselői szabályaira való figyelmeztetést, valamint – területhatár megváltoztatása esetén – a kialakítandó vadászterület térképi megjelölését.

Tartalmaznia kell továbbá a gyűlést összehívó földtulajdonosok nyilatkozatát arról, hogy melyek a tulajdonukban levő, ill. az általuk képviselt tulajdonukban levő földterületek, a helyrajzi szám és a területnagyság megjelölésével. Fel kell tüntetni, hogy az összehívók hely-

rajzi szám szerinti összes földtulajdonosnak a területe hogyan aránylik a vadászterület teljes területéhez.

A fenti eljárási szabályok megtartását a vadászati hatóság eljárása során vizsgálja.

A magánerdő-birtokosok jogsegélyszolgálatára egyebek mellett a fenti témakörökben is tanácsadás útján rendelkezésre áll.

Tel.: 30/908-2812

e-mail: eti.veszprem@aesz.hu

Levélcím: 8200 Veszprém, Jutasi út 10.

**Magánerdő-birtokosok
jogsegélyszolgálatára**

Gímszarvas-rablógazdálkodás Magyarországon (válasz I.)*

Újra itt a szarvasbőgés, új lehetőség, hogy ne rontsuk tovább a gímszarvas-állományt!

Értelemes emberekkel öröm véleményem cserélni. Az Erdészeti Lapok 2005 novemberi és a Vadászlap 2006 januári számában megjelent szarvas rablógazdálkodási két cikkem után a lapokban megszaporodtak a vadgazdálkodási vélemények.

Az írásban, szóban, üzenetben hozzászólók valamennyien érvekkel támadták vagy igazolták állításaimat.

A velem egyetértők remélem nem harragszanak meg, ha ezeket nem részletezem, hanem inkább a tamáskodók véleményére térek ki.

Ísmét leszögezni kívánom, hogy kizárólag konkrét több évtizedes megfigyelési, vizsgálati-, feldolgozási- és biomatematikai eredményeimet közöltem. Nem kívántam minősíteni, sugallni, dicsőíteni vagy megbántani senkit és semmit!

A vitatkozók sokasága a sport-, hivatásos vadászok, erdészek, erdőgazdasági vezérigazgatók, védegyezetvezetők, köztisztviselők stb. közül került ki.

A véleménynyilvánítóknak volt egy sajátos csoportja is, akik írásaimra való hivatkozás nélkül írták le álláspontjukat, ezeket szintén figyelembe vettem. Néha másoknak azzal szóltak le, hogy csak egy matematikus vagyok. Igaz, az ELTE TTK-n szereztem alkalmazott matematikus diplomát, de előtte a Soproni Erdészeti Technikumban érettségiztem, a Soproni Erdészet és Faipari Egyetemen

erdőmérnöki diplomát kaptam, beosztott erdészti fejlesztési főmérnökig dolgoztam és 1962-től vagyok tag a Nagykanizsai Erdőgazdasági Dolgozók VT-nál. A szarvast edesapám mellett fél évszázada kezdtem figyelni és adatait négy évtizede modellezem. Tiszteletben tartva az ellenvéleményeket, az alábbiakat szeretném válaszolni.

A rablógazdálkodás definícióként (meghatározásaként) a következőt értem: Rablógazdálkodás az a gazdálkodási tevékenység, amelynek következményeként a gazdálkodás tárgyának ugyanazon vonatkozási egységre vetített közvetlen és közvetett értéke csökken. Az elmúlt évtizedekben drasztikusan csökkent a gímszarvas létszáma. A lelőtt bikák átlagéletkora két évvel fiatalodott, az átlag agancssúly egy kilóval kevesebb. Csökkent a kiemelkedő trófeák aránya, nőtt a hibás lelővések mértéke (%), megfigyelhető a bikák testsúlyának csökkenése. A magyar földben hiába van meg a 300 pontos trófea lehetősége, 20 éve nincs világrekordunk! Hatósági segédlettel tilalmi időben lehet lőni a borjút, a bikát, tilos vadászati módokat is használnak. Mindösszesen ez szarvas-rablógazdálkodás, amit a vadászati jog külön segít a mínuszpontok büntetései eltorlósításával. Félek, hogy az új területérlő pénzeszsákok és főpolitikusok befolyása ezt a tendenciát tovább erősíti!

Rendkívül figyelmemre méltó *Rakk Tamás* barátom eszmefuttatása a szarvas álltal okozott kár és az ezzel érintett ágazatok kárelviselő, káreltűző szintje közötti egyensúly bekövetkezéséről. Ezt a hajda-

ni erdő- és vadászati törvény alkotása idején többségi egyetértéssel 5 % vadkárnyit mértékkel határoztuk meg. (Pontos megfogalmazása 1996. évi LV: törvény a vad védelméről, valamint vadászatról 75. § (1). előzőek óhatatlanul felvetik annak kérdését, hogy mi kinek az érdeke. Érdeemes elgondolkozni, hogy vajon a politika kovácsoknak néhányan, nekünk erdészeknek néhány ezren, nekünk vadászoknak néhány tízezren, nekünk földtulajdonosoknak néhány százezren, nekünk magyar állampolgároknak tízmillióan, nekünk földlakóknak néhány millióan külön-külön és együtt mi az érdekünk?

Tényleg mi? Én csak azt merem megkockáztatni, hogy kell az erdő s más természetes vegetáció, valamint hasznos növényzet és kell a szarvas is. Szerintem mindig a legnagyobb veszélyben lévő életközösség érdeke lesz a meghatározó, ami helyben és időben igen eltérő lehet és állandóan változhat. A vadkár egy negatív emberi kategória. A vad által megégett, elhasznált, letiport stb. növényi mérték a vad életének természetes következménye, ami a földtulajdonos szempontjából kár. Kérdés, hogy az 5% elviselhetőségi mérték hogyan érvényesítendő. Általában minden erdőkár ismeretetőre jellemző, hogy a vadkár része a „vad okozta károk magasak” bevezetővel kezdődik (s csak ez után vannak a számok) és nincs kifejtve a „magas” vonatkozási alapja, valamint nem szerepelnek a vadkárból az embernek felróható károk. Ugye igaz az állítás, ha csak egyetlen ember okozta erdőkárt ismerem,

* A kézirat augusztus 28-án érkezett